

Amersfoort heeft een prachtig middeleeuwse stadskern met pittoreske grachtjes. Deze zomer benadrukken kunstwerken in en rond het water de geschiedenis en 'heilige huisjes' van de stad. Stap in de boot en laat je verrassen door de manifestatie Kunst & Varen.

Tekst: Paola van de Velde Foto's: Aldo Allesie

PLUS **15**

Reizen

Wat & Waar

De tweejaarlijkse manifestatie Kunst & Varen duurt tot en met 31 oktober. Meer info: kunstenvaren.nl Nieuwsgierig naar meer kunst met het thema heilige huisjes? Galerie Absoluut in Amersfoort organiseert een 'vensterbankenproject', waarbij schilderijen, beelden, glaswerk en fotografie in de vensterbank of aan de gevel van panden in het centrum wordt getoond. (galerieabsoluut.nl)

Genieten van kunst langs en in de grachten van de historische Amersfoortse binnenstad.

Langs heilige huisjes

Denk om de hoofden, we zijn zuinig op onze bruggen, waarschuwt schipper Kees Heeg met een lach. De passagiers bukken gedwee terwijl de vrijwilliger van Stichting de Waterlijn de kleine rondvaartboot handig door de smalle grachten manoeuvreert. Terwijl verteller Adriëne Nijssen gedichten declameert en vertelt over de kunstwerken die langs de route te zien zijn, glijden ook tal van andere lokale bezienswaardigheden voorbij. Zo passeren we het Mondriaanhuis (het geboortehuis van de beroemde schilder), Museum Flehite en de Bollebrug, de woning waar raadspensionaris Johan van Oldenbarnevelt zijn jeugd doorbracht.

Rembrandt

Aan het begin van 't Sprengel (oort door Rembrandt vereeuwigd) prijkt een glazen kast in het water waarin bierpullen met sensuele borsten hangen. 'Drink van de liefde opdat je dronken wordt van het leven' luidt de titel van dit vrolijke kunstwerk. Gemaakt door de lokale glaskunstenaar Ans Bakker. „Wist je dat een heilig huisje, behalve een synoniem voor een kapelletje, vroeger ook een benaming was voor een herberg of een café?” vraagt Katuscha Otte, de samensteller van deze tentoonstelling in de historische grachten. „De stad Amersfoort kende vanaf

de middeleeuwen een bloeiende bierindustrie. Op het hoogtepunt waren er ruim 350 brouwerijen in de stad waarin vrouwen een belangrijke rol speelden. Vaak waren zij de eigenaar van een kleine huisbrouwerij. Daar verwijst Ans Bakker naar. Haar bierglazen met borsten zijn tevens symbolen van vruchtbaarheid.” Otte selecteerde tien vrouwelijke kunstenaars voor deze editie van Kunst & Varen. „Er doen dit keer maar twee mannen mee”, vertelt ze. „Meer toeval dan opzet. Maar tegelijkertijd is het ook een heilig huisje dat we hiermee omver schoppen.” Met het thema 'heilige huisjes' zoekt de manifestatie

aansluiting bij het herdenkingsjaar van kunstbeweging De Stijl, precies een eeuw geleden opgericht.

Afzetten

Hoewel de meeste kunstwerken die nu in de grachten worden getoond figuratief zijn, zien Otte en haar collega Herman Dummer, coördinator van Kunst & Varen, wel dege-lijk een link met de abstract werkende idealisten van De Stijl zoals Mondriaan en Theo van Doesburg. „De kunstwerken hier gaan over vastgeroeste ideeën, grenzen opzoeken en gewoontes doorbreken. Dat deden de leden van De Stijl ook toen zij zich met hun Nieuwe Beelding afzetten tegen de tradi-

'Het geheim van geluk is vrijheid' van Adriana Nichting.

Kunstvaren in Mondriaans Amersfoort

tionele academische kunst.” De rood-blauwe figuur van plaatstaal die Peter van Tilburg aan de kademaar bevestigde, doet dankzij zijn eenvoudige vormtaal nog het meest aan De Stijl denken. Zijn wandsculptuur kreeg de titel 'De engel die faalde'. „Zijn engel staat symbool voor het potentieel goede in de mens. Wij zouden haar als voorbeeld kunnen nemen om te proberen de wereld te verbeteren. In de praktijk brengen helaas wel-nigen daar iets van terecht”, legt verteller Adriëne Nijssen uit. Dichteres Tjitske Jansen schreef een kort gedicht, Opperdoesers, geïnspireerd op Piet Mondriaan. „Ik bezocht het Mondriaanhuis en opeens kwam er een jeugdherinnering terug”, verklaart ze haar nostalgische tekst. Jansen verblijft als artist-in-residence vier maanden in Amersfoort. Met haar teksten levert ze een belangrijke bijdrage aan het evenement. „Hoewel ik in de buurt ben opgegroeid, in Barne-

veld, kende ik de stad nog niet goed. Er is hier zoveel te ontdekken, als een detective loop ik door de straten te speuren naar onderwerpen.”

Op de gevel van een theehuis op de route, niet ver van de Onze-Lieve-Vrouwetoren, liet ze de dichtregel 'Er is mos. Het levende bewijs dat je kunt groeien zonder wortels' aanbrengen. Deze zinsnede sluit mooi aan bij het keramieken beeld 'Het geheim van geluk is vrijheid' dat Adriana Nichting maakte. Van gebakken klei vervaardigde ze een ontroerende sculptuur van een vluchtelingenmoeder en haar kind die aan de oorlog en het geweld ontsnapt en troost en geborgenheid vinden bij elkaar.

Aan zee

De van origine Poolse schilders Justyna Pennards plaatste aan de achterkant van het pand van Dille & Kamille een groot doek dat ze 'I wish you could swim' doopte. „Zij vindt het best een gek idee dat een groot deel van Nederland onder de waterspiegel ligt, achter de dijken”, weet Otte. „Maar als ze met Nederlanders hierover wil praten, stuit ze op onbegrip. Wij hebben immers een rotsvast geloof in ons watermanagement. Terwijl als er een ramp gebeurt of de zeespiegel door de opwarming van de aarde flink stijgt, Amersfoort zomaar aan zee kan liggen. Weer zo'n heilig huisje waaraan we ons vastklampen.”

